

ZUIDERZEEMUSEUM BREIDT

Buitenmuseum van start gegaan

HET Zuiderzeemuseum te Enkhuizen heeft een belangrijke en zeer fraaie uitbreiding ondergaan: aan de Wierdijk zijn naast de taveerne twee pakhuizen in al hun oude glorie herrezen, na eerst steen voor steen te zijn afgebroken aan het Waagat en met de grootste zorg te zijn overgebracht naar hun huidige plaats. Over deze pakhuizen werd in 1965 tijdens de jaarlijkse persconferentie van het Zuiderzeemuseum nadrukkelijk de alarmklok geluid, want ze stonden op instorten en iedere maand uitstelkon fataal zijn.

De rijksgoedkeuring voor het overplaatsen van de beide pakhuizen naar het museumterrein was echter door de toenmalige minister van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening in zijn brief van 28 mei 1965 geweigerd, wat voor de directie van het museum aanleiding is geweest de pers te hulp te roepen voor het luiden van de noodklok. Met grote voldoening deelde directeur drs. G. R. Kruissink tijdens de laatste persconferentie mee, dat het geholpen had: enkele weken na de alarmerende publikaties kon begonnen worden met de uiterst voorzichtige afbraak van de beide panden. Hierbij zijn alle onderdelen gemerkt en genummerd, schoongemaakt en gefotografeerd alvorens zij naar de nieuwe plaats zijn

overgebracht. De huizen pasten precies in de beschikbare ruimte en de bouwstijl paste precies bij die van het Peperhuis en de taveerne, zodat de straatwand aan de Wierdijk er zeer op vooruit gegaan is. De herbouw is praktisch gereed voor wat de gevels, de muren en het dak betreft, men is nu aan de binnenafwerking bezig en hoopt daar vóór maart 1968 mee gereed te zijn. Het is de bedoeling deze ruimten te gebruiken als ontvangsthal, vergaderen en filmzaal en werkruimten voor het personeel.

De schepenhul, die vorig jaar maart voor het publiek is opengesteld, blijkt een grote attractie te zijn: het aantal bezoekers steeg in 1966 met ruim 10.000, wat ongeveer 17 procent van

De pakhuizen aan het Waagat vóór de wederopbouw . . .

. . . en aan de Wierdijk na de herbouw.

ZICH UIT

dat van 1965 betekent. Ook het dagrecord, dat op 1.189 bezoekers stond, is in 1966 tweemaal verbeterd en eerst op 1.259 en vervolgens op 1.300 gebracht.

De indeling van het museum is enigszins gewijzigd. Sommige klederdrachtinterieurs zijn verplaatst en alle interieurs zijn nu geheel met glas afgesloten, niet alleen om ze tegen stof, vocht en dergelijke te beschermen maar ook tegen de verzameldrang van sommige bezoekers. Aan de collectie zijn onder andere een zilveren tabaksdoos uit 1784 toegevoegd waarvan de bovenzijde een gedeelte van de Zuiderzee toont met een haringbuis, een oorlogschip en diverse vissersvaartuigen; een bronzen scheepsklok uit 1772, te Enkhuizen gegoten door Ioan Christian Borchardt en in 1965 door Engelse sportduikers van de zeebodem bij Berry Head, Torbay, opgehaald; een zilveren gedenkpenning uit 1826, enkele schilderijen en pastellen van onder andere Wenckebach en onderdelen van klederdrachten.

Voor de vloot van het museum zijn twee belangrijke aanwinsten geboekt, namelijk een Wieringer bolletje, de WR 78, in 1902 te Enkhuizen gebouwd, en de laatste Hoornse schouw, de BIW (Broek in Waterland) 5, die tot voor kort nog in gebruik was bij een Uitdammer visser. Beide schepen liggen voorlopig in de Oosterhaven achter het museum; men hoopt ze later ook nog onderdak te kunnen brengen en denkt daarbij aan het buitenmuseum, waar inmiddels het eerste object, de grote buitenhal, vrijwel gereed is gekomen.

Het terrein van dit buitenmuseum, ongeveer 4 hectare groot, ligt aan de noordzijde van de werkhaven en is oorspronkelijk domeingrond geweest. De grote hal dient als opslagloods voor de onderdelen van de huizen die elders zijn afgebroken en nog herbouwd moeten worden en zal tevens als onderhoudswerkplaats gebruikt worden. Als kern van het hier te reconstrueren Zuiderzeedorpje zal het kerkje uit Den Oever fungeren, waarvan de herbouw al een heel eind gevorderd is. Dit kerkje kon aangekocht worden omdat het ter plaatse niet houdbaar was. Het stond op instorten en moest met spoed worden afgebroken. Waarschijnlijk dateert het uit de 15e eeuw. Op de

Een der laatste aanwinsten van de museumvloot: het Wieringer bolletje WR 78. (Foto's Zuiderzeemuseum)

plaats van herkomst was het verbonden met een gasthuis en het werd daarom ook wel gasthuiskapel genoemd. Dit gasthuis verkeerde echter in een dermate desolate toestand dat het onmogelijk was het ook naar het Zuiderzeemuseum over te brengen. Als de kapel gereed is zal zij verhuurd worden voor kerkelijke bijeenkomsten, concerten van kleinere ensembles en andere uitingen op cultureel gebied.

Het dorpje zal een dorpsgemeenschap zonder duidelijke structuur wor-

den. Van een 16e-eeuws huis uit Edam, een dijkhuis uit Hindelopen en een 17e-eeuws huis uit Urk zijn de onderdelen reeds naar Enkhuizen overgebracht. Men denkt verder aan een boerderijtje uit Zuiderwoude en andere objecten die voor herbouw in dit museumdorpje in aanmerking komen. Het doet zeer zinvol aan, dat als eerste object een kerkje verrijst, zoals ook in vroeger eeuwen toen de kerk in de gemeenschap centraal werd gesteld.

P. J. GELPKE